

Анкета о радној снази, I квартал 2023.

У првом кварталу 2023. године број запослених износио је 2 835 900, а број незапослених 317 800. Стопа запослености за дати период износи 49,6%, а стопа незапослености 10,1%.

Граф. 1. Стопе запослености/незапослености, популација узраста 15 и више година, 2022–2023. (%)

(r) – ревидирани подаци.

Поређење са истим кварталом претходне године

Према Анкети о радној снази у првом кварталу 2023. године у односу на први квартал 2022. године, број запослених лица старих 15 и више година повећан је за 31 600, што је условило раст стопе запослености за 1,1 п. п. У истом периоду број незапослених смањен је за 24 800 лица, док је стопа незапослености смањена за 0,8 п. п. Контингент становништва ван радне снаге у међугодишњем периоду смањен је за 75 400, односно за 0,8 п. п. Укупна посматрана популација (становништво старости 15 и више година) у истом периоду смањена је за 67 600.

Стопа запослености жена у првом кварталу износила је 43,2% и, у односу на први квартал 2022. године, виша је за 1,9 п. п., док је иста стопа у мушкој популацији износила 56,5% и виша је за 0,3 п. п. Стопа незапослености је снижена код оба пола, и то за 1,0 п. п код жена и 0,7 п. п. код мушкараца, те су ове стопе у првом кварталу 2023. године износиле 10,4% у женској и 9,8% у мушкој популацији. Стопа становништва ван радне снаге у међугодишњем периоду доминантно је смањена у женској популацији, за 1,6 п. п., и у првом кварталу 2023. године износила је 51,8%, али и даље бележи знатно вишу вредност од исте стопе у мушкој популацији. У мушкој популацији стопа становништва ван радне снаге остала је готово непромењена у односу на пре годину дана и у првом кварталу 2023. године износила је 37,4%.

У међурегионалном поређењу, значајнији пораст стопе запослености забележен је у Београдском региону (2,7 п. п.), као и у Региону Војводине (1,7 п. п.). Нешто нижи пораст забележен је у Региону Јужне и Источне Србије (0,5 п. п.), док је у Региону Шумадије и Западне Србије дошло до пада стопе запослености од 0,4 п. п.

Пораст броја запослених лица најприметнији је у сектору Прерађивачка индустрија (28 700 лица више), док је у сектору Пољопривреда, шумарство и рибарство дошло до пада броја запослених (32 700).

У оквиру укупне запослености, која бележи међугодишњи раст од 31 600, дошло је до раста формално запослених, за 43 900, доминантно у сектору прерађивачке индустрије (32 800) и смањења неформално запослених, за 12 300, доминантно у сектору пољопривреде, шумарства и рибарства (8 800).

Стопа укупне неформалне запослености у првом кварталу 2023. године износила је 12,2% и, у односу на први квартал 2022. године, мања је за 0,6 п. п. Стопа неформалне запослености ван пољопривреде износила је 6,5%, што, у односу на први квартал 2022. године, представља смањење од 0,3 п. п., док је иста стопа у пољопривреди износила 51,5%, и, у поређењу са истим периодом претходне године, бележи раст од 2,0 п. п.

Становништво у старосној групи 15–24 године, тзв. популација младих, бележи пад броја незапослених од 14 000 у поређењу са истим кварталом претходне године и пад стопе незапослености од 3,7 п. п., па стопа незапослености младих у првом кварталу 2023. године износи 24,9%. У истом периоду долази и до смањења запослености младих, за 7 800, као и стопе запослености у овој популацији, за 0,8 п. п. Смањење запослености, а пре свега незапослености у популацији младих у међугодишњем периоду условило је раст контингента становништва ван радне снаге у популацији младих, за 12 900, и одговарајуће стопе за 2,8%.

Тзв. NEET стопа, односно удео младих узраста 15–24 године који нити раде нити су у процесу образовања или обуке у укупној популацији младих износила је 11,4%, што, у односу на први квартал 2022. године, представља смањење од 4,3 п. п. Код популације узраста 15–29 година стопа NEET била је на нивоу од 14,0% и бележи међугодишњи пад од 3,4 п. п.

Поређење са претходним кварталом

Према подацима Анкете о радној снази за први квартал 2023. године, број запослених лица повећан је за 19 100, док је стопа запослености порасла за 0,5 п. п. у поређењу са четвртим кварталом 2022. године. Уједно је порастао и број незапослених за 25 200 лица, па долази и до повећања стопе незапослености за 0,7 п. п. Раст контингента активног становништва (који се састоји од запослених и незапослених) подразумева и промену у броју становништва ван радне снаге, које бележи пад за 61 400 лица, и стопу нижу за 0,9 п. п.

Међукварталне промене у основним контингентима становништва старог 15 и више година нешто су наглашеније у женској популацији. Стопа незапослености виша је за 1,2 п. п. код жена, односно за 0,2 п. п. код мушкараца, док је стопа становништва ван радне снаге нижа за 1,3 п. п. у женској, односно за 0,6 п. п. у мушкој популацији. И пораст стопе запослености приметнији је код жена у односу на мушкарце (0,6 п. п. и 0,4 п. п. респективно).

Стопа запослености виша је за 0,9 п. п. у Београдском региону, за 0,8 п. п. у Региону Војводине, незнатно је виша у Региону Шумадије и Западне Србије (0,2 п. п.), док је у Региону Јужне и Источне Србије нижа за 0,1 п. п. у односу на последњи квартал 2022. године.

У првом кварталу 2023. године, у односу на четврти квартал 2022, укупна запосленост порасла је за 19 100. Посматрано по секторима делатности, највећи пораст броја запослених бележи сектор Трговина на велико и мало, поправка моторних возила (35 200 лица више), као и сектор Административне и помоћне услужне делатности (25 200). С друге стране, највећи пад забележен је у сектору делатности Пољопривреда, шумарство и рибарство (17 300). У оквиру раста укупне запослености, формална запосленост порасла је за 10 200 а неформална за 8 900.

И у популацији младих, старости 15–24 године, бележе се исти међуквартални трендови у кретању основних контингента становништва као и у укупној популацији. Смањење стопе становништва ван радне снаге од 0,7 п. п. праћено је повећањем стопе запослености (0,3 п. п.) и стопе незапослености (0,6 п. п.).

Оцене¹ за први квартал 2023. године израчунате су на основу демографских процена за 2022. годину, према Попису становништва, домаћинстава и станова 2022. године. За израчунавање оцена закључно са четвртим кварталом 2022. године коришћене су демографске процене које су засноване на Попису 2011. године.

Због примене пондера заснованих на најновијим демографским показатељима, подаци из овог саопштења нису упоредиви са претходним подацима објављеним у истоименим саопштењима пре 2023. године.

Како би се обезбедила упоредивост података из првог квартала 2023. са подацима из 2022. године извршена је ревизија података APC-а на основу ревизије демографских процена које су засноване на Попису 2022.

У овом саопштењу подаци за први квартал 2023. године упоређују се са ревидираним подацима за први и четврти квартал 2022. године.

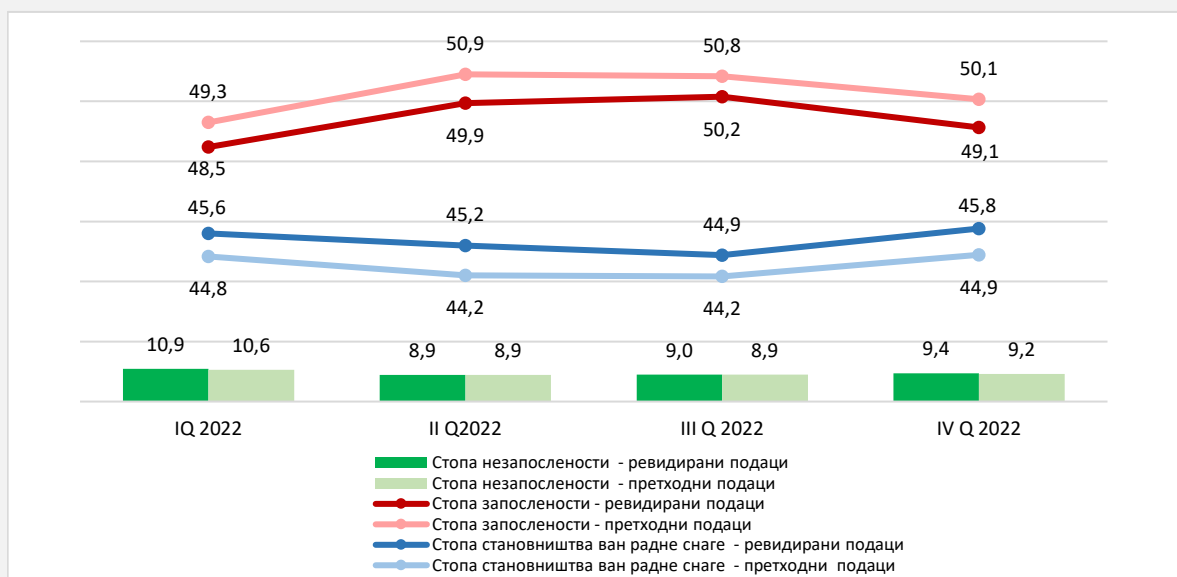
У наредним месецима, на основу ревидираних података процена становништва за међупописни период, биће извршена ревизија података APC за релевантни период пре 2022. године.

Ревидирани подаци биће накнадно ажурирани у бази података на веб-сајту РЗС-а.

Постпописна ревизија врши се у складу са Општом политиком ревизије Републичког завода за статистику, која је у потпуности усклађена са смерницама из Приручника о политици ревизија у Европском статистичком систему (*ESS Guidelines on Revision Policy*), а који је усвојен од стране Комитета Европског статистичког система (*European Statistical System Committee*).

Циљ постпописне ревизије APC података јесте обезбеђивање упоредивости без прекида временске серије.

Графикон: Упоредни преглед најзначајнијих индикатора APC-а (стопе запослености, незапослености и становништва ван радне снаге) за 2022. годину пре (претходни подаци) и после (ревидирани подаци) примене нових пондера

Објашњење појмова:

Претходни подаци – подаци засновани на пондерационом систему који је подразумевао коришћење демографских процена које су се базирале на Попису 2011. године.

Ревидирани подаци – подаци засновани на пондерационом систему који подразумева коришћење демографских процена које се базирају на Попису 2022. године.

¹ Оцене су израчунате применом пондера добијених процедура калибрације.

За детаљније објашњење погледати: <https://publikacije.stat.gov.rs/G2017/Pdf/G20177069.pdf>

Основни индикатори, I квартал 2023. године

У првом кварталу 2023. године број запослених лица износи 2 835 900, а стопа запослености 49,6%.

Стопа запослености највиша је у Београдском региону (54,9%), а најнижа у Региону Јужне и Источне Србије (43,9%). Регион Шумадије и Западне Србије и Регион Војводине бележе стопе од 49,3% и 49,5% респективно.

Незапослених лица у посматраном кварталу било је 317 800, док је стопа незапослености износила 10,1%. Међурегионално, стопа је највиша у Региону Јужне и Источне Србије и износи 14,9%. У Региону Шумадије и Западне Србије износи 10,2%, док је ова стопа у Региону Војводине 8,8%. Најнижу стопу незапослености бележи Београдски регион, где она износи 7,6%.

Становништво ван радне снаге бележи број од 2 562 300 са стопом од 44,8%, при чему је највиша стопа забележена у Региону Јужне и Источне Србије (48,4%), а најнижа у Београдском региону (40,6%). У преостала два региона стопа становништва ван радне снаге износи 45,7% у Региону Војводине и 45,1% у Региону Шумадије и Западне Србије.

Активних лица је у првом кварталу 2023. године било 3 153 800, а стопа активности је износила 55,2%, при чему је највиша у Београдском региону (59,4%), а најнижа у Региону Јужне и Источне Србије (51,6%).

У старосној категорији 15–24 године забележена је стопа запослености од 23,4% (158 900 запослених младих лица) и стопа незапослености од 24,9% (52 500 незапослених младих лица). NEETs стопа за ову старосну категорију износила је 11,4%.

Табела 1. Основни показатељи кретања на тржишту рада, I квартал 2023.

	I квартал 2023	Промене у односу на претходни квартал		Промене у односу на исти квартал претходне године	
	(у хиљ.)	(у хиљ.)	%	(у хиљ.)	%
Популација старости 15 +	5716,1	-17,1	-0,3	-68,6	-1,2
Активно становништво	3153,8	44,3	1,4	6,8	0,2
Запослени	2835,9	19,1	0,7	31,6	1,1
Формално запослени	2488,6	10,2	0,4	43,9	1,8
Неформално запослени	347,3	8,9	2,6	-12,3	-3,4
Незапослени	317,8	25,2	8,6	-24,8	-7,2
Становништво ван радне снаге	2562,3	-61,4	-2,3	-75,4	-2,9
	%	(п. п.)			
Стопа активности	55,2		0,9		0,8
Стопа запослености	49,6		0,5		1,1
Стопа неформалне запослености	12,2		0,2		-0,6
Стопа незапослености	10,1		0,7		-0,8
Стопа становништва ван радне снаге	44,8		-0,9		-0,8

Анкета је у првом кварталу 2023. године спроведена на узорку од 14 653 домаћинства, од чега је анкетирано 11 198 домаћинстава, односно 24 833 лица старости 15 и више година.

Детаљнији подаци могу се наћи у табелама које су део саопштења из Анкете о радној снази за I квартал 2023. (PC10), на адреси: <http://publikacije.stat.gov.rs/G2023/XIs/G20231154.xlsx>.

Методолошка објашњења

Анкета о радној снази представља најобухватнији и једини међународно упоредиви инструмент за праћење кретања на тржишту рада, којим се региструју демографске и социоекономске карактеристике становништва старијег од 15 година.

Главни циљ Анкете је оцењивање обима радне снаге, тј. запосленог и незапосленог становништва, при чему се под запосленошћу подразумева рад и у формалном и у неформалном сектору.

Поред тога, ово истраживање бави се карактеристикама запослености (професионалним статусом запослених лица, њиховом делатношћу, занимањем, правима која остварују на послу) и незапослености (стеченим образовањем, дужином тражења посла, претходним радним искуством), као и карактеристикама лица ван радне снаге – образовањем, старошћу, извором прихода и спремношћу да се укључе на тржиште рада.

Лица (старости 15–89 година) која су најмање један сат у посматраној седмици обављала неки плаћени посао (у новцу или натури), као и лица која су имала запослење, али која су у тој седмици била привремено одсутна са посла, сматрају се **запосленим лицима**.

Стопа запослености представља удео запослених у укупној посматраној популацији (становништву старом 15 и више година).

Неформалном запосленошћу сматра се рад у нерегистрованим пословним субјектима, рад у регистрованим пословним субјектима без уговора о раду, као и рад неплаћених породичних радника.

Стопа неформалне запослености представља удео неформално запослених у укупној запослености.

Незапослена лица су она лица (старости 15–74 године) која нису обављала ниједан плаћени посао у посматраној седмици, активно су тражила посао током четири седмице које су претходиле посматраној седмици, и у могућности су да почну да раде у року од две седмице након истека посматране седмице.

Стопа незапослености представља удео незапослених у радној снази (запослени и незапослени).

Стопа дугорочне незапослености представља удео лица незапослених дуже од годину дана у радној снази (запослени и незапослени).

Стопа НЕЕТ подразумева учешће лица старости 15–24 године (или 15–29 година) која нису запослена, нису на школовању, нити су на обуци, у укупној популацији тог узраста.

Активно становништво (радну снагу) чине сва запослена и незапослена лица.

Стопа активности (учешћа радне снаге) представља удео активног становништва у укупној посматраној популацији (становништву старом 15 и више година).

Становништво ван радне снаге чине сва лица у посматраној популацији (старости 15 и више година) која нису сврстана у запослено или незапослено становништво. У становништво ван радне снаге спадају студенти, пензионери, лица која обављају кућне послове, као и остала лица која у посматраној седмици нису обављала ниједан плаћени посао, нису активно тражила посао или нису била у могућности да почну да раде у року од две седмице након истека посматране седмице.

Стопа становништва ван радне снаге представља удео становништва ван радне снаге у укупној посматраној популацији (становништву старом 15 и више година).

Више информација о методологији Анкете доступно је на адреси: https://data.stat.gov.rs/Metadata/24_Zarade/Html/240003_ESMS_G0_2021_1.html

Републички завод за статистику од 1999. године не располаже подацима за АП Косово и Метохија, тако да они нису садржани у обухвату података за Републику Србију (укупно).